

V Bruseli 22. marca 2024
(OR. en, de, sk)

Medziinštitucionálny spis:
2022/0195(COD)

7629/24
ADD 1 REV 2

CODEC 776
ENV 284
CLIMA 110
FORETS 84
AGRI 207
POLMAR 9

POZNÁMKA K BODU I/A

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Výbor stálych predstaviteľov/Rada
Predmet:	Návrh NARIADENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY o obnove prírody a o zmene nariadenia (EÚ) 2022/869 (prvé čítanie) – prijatie legislatívneho aktu = vyhlásenia

Vyhlásenie Nemecka

Nariadenie o obnove prírody sa prijíma v čase, keď odvetvie poľnohospodárstva čelí zásadným výzvam. Spolková republika Nemecko zdôrazňuje kľúčový význam odvetvia poľnohospodárstva pripraveného na budúcnosť. Fungujúce ekosystémy sú v tomto ohľade nevyhnutným základom. Z pohľadu Spolkovej republiky Nemecko je pre vykonávanie nariadenia o obnove prírody zásadné, aby nedošlo k žiadnemu ďalšiemu zaťaženiu poľnohospodárskych podnikov.

Vyhlásenie Estónska

Estónsko dôrazne podporuje návrh nariadenia o obnove prírody. Nariadenie o obnove prírody považujeme za jeden z najdôležitejších nástrojov na zastavenie a zvrátenie nebezpečnej straty biodiverzity v Európe a zabezpečenie zdravého, odolného a bezpečného životného prostredia pre nás a pre naše deti. Biologicky rozmanitá príroda je našim najsilnejším spojencom v boji proti zmene klímy a pri prispôbovaní sa jej vplyvom. Udržateľnosť potravinárskej výroby, lesné hospodárstvo, poskytovanie životne dôležitých ekosystémových služieb – všetky tieto oblasti sú od prírody a biodiverzity závislé. Okrem toho máme zodpovednosť nielen voči vlastným občanom a budúcim generáciám, ale aj voči globálnemu spoločenstvu. Týmto nariadením sa zabezpečuje krehká rovnováha medzi potrebnými opatreniami, ktorými sa riešia naliehavé a skutočné potreby prírodného prostredia, a zároveň sa zohľadňuje úsilie a rozdielne podmienky v členských štátoch a poskytuje sa potrebná flexibilita na ich riešenie.

Vyhlásenie Lotyšska

Lotyšsko naďalej zdieľa vážne obavy, pokiaľ ide o proporционаlitu ustanovení o obnove poľnohospodárskych ekosystémov vo vzťahu k opatreniam zameraným na obnovu organických pôd využívaných na poľnohospodárske účely, ktoré tvoria odvodnené rašeliniská.

Lotyšsko však podporuje prijatie návrhu nariadenia o obnove prírody, ako aj hlavný cieľ tohto návrhu – obnoviť prírodu na celom kontinente v prospech biodiverzity, klímy a ľudí.

Podľa nášho názoru ustanovenia založené na úsilí s kvantitatívnymi cieľmi obnovy a opätovného zavlažovania organických pôd stále predstavujú riziko neprimeraného vplyvu na určité členské štáty s osobitnými klimatickými podmienkami.

Lotyšsko patrí k členským štátom s najnižším podielom poľnohospodárskej pôdy (30 % z celkovej plochy) v EÚ. Lotyšsko je zároveň jedným z mála členských štátov s najvyšším podielom organických pôd nachádzajúcich sa na poľnohospodárskej pôde.

Vzhľadom na dané špecifiká a okolnosti by opatrenia na opätovné zavlažovanie nemali mať negatívny vplyv na poľnohospodársku výrobu, ktorá je jedným z prioritných hospodárskych odvetví v Lotyšsku.

Okrem toho opätovné zavlažovanie tiež zvyšuje emisie metánu, ktorý je druhým plynom najviac prispievajúcim k skleníkovému efektu. V niektorých prípadoch môže opätovné zavlažovanie byť v rozpore s dosiahnutím klimatických cieľov Lotyšska v sektore LULUCF, najmä v krátkodobom horizonte.

Dostupnosť dodatočných finančných prostriedkov je základným predpokladom na dosiahnutie cieľov stanovených v tomto nariadení.

Pri stanovovaní cieľov v oblasti životného prostredia a klímy sa musia vyváženým spôsobom zohľadniť všetky aspekty udržateľnosti v rámci obhospodarovania pôdy, poľnohospodárstva a lesného hospodárstva.

Vyhlásenie Holandska

Holandská vláda by chcela zopakovať, že zdôrazňuje význam nariadenia o obnove prírody a podporuje jeho hlavnú ambíciu. Chceli by sme sa poďakovať francúzskemu, švédskemu, španielskemu a belgickému predsedníctvu, ako aj Komisii a Európskemu parlamentu za ich konštruktívny prístup pri prijímaní tohto nariadenia. Chceli by sme oceniť úsilie všetkých partnerov z EÚ, ktorí obavy Holandska brali vážne a počas rokovaní sa pokúšali nájsť riešenia, ako týmto výzvam čeliť.

Holandský parlament však prevažnou väčšinou prijal návrh, v ktorom žiada vládu, aby hlasovala proti nariadeniu o obnove prírody, a to vzhľadom na značné problémy pri dosahovaní súčasných a budúcich cieľov obnovy prírody v kontexte vysokej hustoty obyvateľstva a vysokého tlaku na využívanie pôdy spôsobeného konkurenčnými hospodárskymi, sociálnymi a environmentálnymi záujmami, ako aj na súvisiace riziká právnych a politických dôsledkov. Záväzné ciele na roky 2040 a 2050 stanovené v nariadení zintenzívňujú výzvy spojené s jeho vykonávaním. Holandská vláda bude preto hlasovať proti nariadeniu.

Keď sa nariadenie oficiálne prijme a nadobudne účinnosť, Holandsko sa zaväzuje nariadenie úspešne vykonávať. Zameriame sa na vykonávanie nariadenia takým spôsobom, aby administratívne zaťaženie a právne požiadavky na projekty relevantné pre spoločnosť boli čo najnižšie, a budeme sa usilovať o multifunkčné využívanie pôdy a zdrojov v rámci nariadenia. Holandsko očakáva, že sa podarí udržať nepretržitý dialóg s Komisiou a členskými štátmi s cieľom zabezpečiť, aby nariadenie prispelo k obnove ekosystémov pre ľudí, klímu a planétu.

Vyhlásenie Slovenska

Slovensko podporuje cieľ návrhu nariadenia, ktorým je prispieť k nepretržitej, dlhodobej a trvalej obnove biologicky rozmanitej a odolnej prírody vo všetkých suchozemských a morských oblastiach Európskej únie prostredníctvom obnovy ekosystémov, prispieť k dosiahnutiu cieľov Únie v oblasti zmierňovania zmeny klímy a adaptácie na ňu a k splneniu medzinárodných záväzkov Únie.

Slovensko však zastáva názor, že úsilie zamerané na dosiahnutie tohto cieľa musí rešpektovať rôzny východiskový stav a podmienky ekosystémov v členských štátoch. Z európskej perspektívy bude najviac úsilia na obnovu prírody potrebné vynaložiť tam, kde boli ekosystémy najvýraznejšie pozmenené a negatívne ovplyvnené ľudskou činnosťou. V podmienkach Slovenska stále existujú ekosystémy, ktoré vykazujú vysokú mieru prirodzenosti a zachovania biodiverzity, čoho dôkazom je aj národná hodnota EPI indexu biodiverzity 82,7 z roku 2022. Tieto pozitíva je potrebné v čo najväčšej miere zachovať. Tento stav je vo významnej miere aj výsledkom doterajšieho, v mnohých prípadoch dlhodobého a aktívneho spôsobu starostlivosti o krajinu a ochrany prírody na Slovensku. Historicky nedeliteľnou súčasťou tohto úsilia boli na Slovensku, okrem profesionálnych a dobrovoľných ochrancov prírody, aj farmári, vlastníci a obhospodarovatelia lesov a miestne obyvateľstvo.

Budúce uplatňovanie nariadenia preto musí byť založené na spravodlivom prerozdelení úsilia medzi členské štáty. Efektívne uplatňovanie nariadenia si vyžiada správne nastavenie uspokojivých úrovní indikátorov, priaznivých výmer a posudzovaní stavu biotopov. V opačnom prípade môže ešte viac prehĺbiť rozdiely v stave ekosystémov a využívaní prírodných zdrojov medzi členskými štátmi Únie a tým priniesť aj rôznu mieru socioekonomických dopadov v členských štátoch.

Sme toho názoru, že uplatňovanie nariadenia prispeje k zvýšenej administratívnej a finančnej záťaži, ktorú budú musieť znášať v nemalej miere aj členské štáty. Financovanie z verejných zdrojov by preto malo stabilne a predvídateľne garantovať dostatok zdrojov na realizáciu obnovných opatrení a kompenzáciu rôznej miery obmedzenia hospodárskych aktivít.

Vyhlásenie Komisie

Európska únia a jej členské štáty sú zmluvnými stranami Dohovoru Európskej hospodárskej komisie Organizácie Spojených národov (EHK OSN) o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia z 25. júna 1998 (ďalej len „Aarhuský dohovor“).

Členské štáty by mali zabezpečiť, aby členovia dotknutej verejnosti, ktorí majú v súlade s vnútroštátnym právom dostatočný záujem alebo ktorí namietajú porušenie práva, mali prístup k prostriedkom preskúmania pred súdom alebo nezávislým a nestranným orgánom ustanoveným zo zákona, aby mohli napadnúť vecnú alebo procesnú zákonnosť národných plánov obnovy prírody a akúkoľvek nečinnosť príslušných orgánov bez ohľadu na úlohu, ktorú členovia dotknutej verejnosti v procese prípravy a vypracovania takýchto národných plánov obnovy prírody zohrávali. To musí byť v súlade s príslušnou judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie týkajúcou sa prístupu k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia a pri plnom rešpektovaní záväzkov, ktoré členské štáty prijali ako zmluvné strany Aarhuského dohovoru¹.

¹ Pozri aj oznámenie s názvom „Zlepšovanie prístupu k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia v EÚ a jej členských štátoch“ (11854/20 – COM(2020) 0643).